

Hírlevél

BEKÖSZÖNTŐ

DOBBANTÓ HÉTKÖZNAPOK

Ahogy az iskolafenntartók látják
Helyzetelemzés a Dobbantó iskolákban
Iskolafejlesztés a Dobbantó programban
A Dobbantó szakmai monitoringja
A Dobbantó program értékelési rendjéről

VALÓSÁGKÖZELBŐL

Az educoaching kihívásai
Egy educoach rövid reflexiója
Egy részmodul kipróbálásának tapasztalatai

TUDÁSTÁR

A modulrendszerű programcsomag
A Dobbantó program honlapjairól
A Diáktámogató füzetek sorozatról

MESSZELÁTÓ

Második esély iskolák pedagógus
műhelye Budapesten

DOBBANTÓ VISSZHANG

ESEMÉNYNAPTÁR

I. évfolyam, II. szám

Kiadja a Fogyatékos Személyek
Esélyegyenlőségéért Közalapítvány
Dobbantó programja

Felelős kiadó: Tóth Egon, a Kuratórium elnöke

Felelős szerkesztő: Bognár Mária

Olvasószerkesztő: Schüttler Tamás

Grafikai terv: Rubik Anna

Nyomda: Visit Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft.

A program a Munkaerő-piaci Alap képzési alaprész központi
keretéből, az Oktatási és Kulturális Minisztérium és a
Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
támogatásával valósul meg

Kedves Kollégák!

Mire ez a hírlevél az Önök kezébe kerül, véget ér a tanév, s ezzel együtt a Dobbantó program felkészülésének éve is. Megérkeznek az iskolába a tanárok és diákok számára készült Dobbantó mappák, portfóliók, és ami a legfontosabb, az elkészült mintamodulok.

Nehéz, sok munkával teli, de eredményekben gazdag évet zárnak a Dobbantó iskolák, amelynek pedagógusai, vezetői, mindenek előtt Dobbantó teamjei, hosszú, összetett tanulási folyamat részeseivé váltak az elmúlt időszakban.

A változást segítő mentorok és educoach-ok tevékenysége révén megismerkedtek a Dobbantó program filozófiájával, a tanulók személyre szabott egyéni fejlesztésének módszereivel. Az intézmények értékelték saját helyzetüket, s ennek alapján a Dobbantó programhoz kapcsolódó cselekvési programokat fogalmaztak meg. Ezeknek a tevékenységeknek a nyomán lassan új szervezeti kultúrák honosodnak meg, amelyek fontos feltételét képezik a Dobbantó célok minél teljesebb megvalósításának.

Az elmúlt hónapok szervezetfejlődési folyamatai között feltétlenül említésre érdemes annak a kapcsolati hálónak a kialakulása, amely a programban résztvevő iskolák és

BEKÖSZÖNTŐ

- 2 azok teamjei közötti információcserét, együttgondolkodást segítik.

A program részeként ezekben a hetekben zajlik a Dobbantó tantervek kialakítása.

A sokféle tevékenység, illetve produktum közül talán a legnagyobb érdeklődésre a Dobbantó moduljai tartanak számot. Ezekben a dokumentumokban fogalmazódik meg a program foglalkozásain, tanórán kívüli tevékenységeiben végbemenő tudásközvetítő és az ehhez szorosan kapcsolódó személyiségfejlesztő folyamatok tartalma, s az alkalmazandó különböző módszerek. A most az iskolákba került modulok elsősorban azt a célt szolgálják, hogy a programban résztvevő tanár kollégák képet kapjanak a tananyag és a fejlesztés modulokba szervezéséről, s ennek alapján megfogalmazzák önmaguk számára saját konkrét tevékenységük kereteit. Itt is fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a modulokban leírt tananyag és fejlesztési program egy kínálat, amelyből a pedagógus a tanulócsoporthoz sajátosságai, a rendelkezésre álló feltételek és nem utolsósorban saját felkészültsége, érdeklődése alapján, szabadon választhat, ráadásul viszonylag kötetlen sorrendben, a saját maga által kialakított rendszer szerint. A modulok jó részének tananyagga szervezése nagyfokú kreativitást, fantáziát követel a pedagógustól, s tegyük hozzá sokféle forrásban való kutatást, tájékozódást.

A Hírlevél, s a program mostani tanévzárója egyfajta munka közbeni számvetésre ad tehát lehetőséget. Felvillant néhány mozzanatot ebből a szerteágazó tevékenységből, illetve felhívja a figyelmet annak néhány eredményére, produktumára.

Az elkövetkező nyári szünetre minden kollégának jó pihenést és szellemi-fizikai erőgyűjtést kívánunk, olyan feltöltődést, amely hozzájárul ahhoz, hogy a Dobbantó program iméntiekben vázolt alkotó folyamataiban eredményesen tudjanak részt venni.

Tehát jó nyarat, jó pihenést és jó előzetes felkészülést a Dobbantó izgalmas feladataira!

2009. június

A Dobbantó program csapata

DOBBANTÓ HÉTKÖZNAPOK

4 Ahogy az iskolafenntartók látják

EGYEDÜL NEM MEGY...

A Dobbantó program sikeres megvalósítása elsősorban az iskolák felelősségteljes feladata – az eredmények fenntartásában és a jó gyakorlatok elterjesztésében azonban kulcsszerep jut az intézmények fenntartóinak is. Így a projekt tervezésekor kiemelt módon figyeltünk arra, hogy a fenntartókat kezdettől bevonjuk a közös munkába.

A novemberi nyitó konferenciára való invitálás után második lépésként tájékoztató személyes találkozót készítettünk elő a felkészülési időszakra. Minden fenntartó a témában jártas, illetve a döntéshozatalban is kompetens személyt biztosított a beszélgetéshez.

A tájékoztatás szándékát a vezetők, felelős beosztottak általában szívesen fogadták, érdeklődők voltak. Ők maguk is jól tájékozottak a hazai és a külföldi – a Dobbantós programhoz hasonló – fejlesztésekről. A célcsoport jellemzőit, az ellátás gondjait ismerik, fenntartói területükön a megoldásokat napirenden tartják, intézkedési terveikben, fejlesztési koncepcióikban ezek megjelennek. A Dobbantó projekt lényegi vonásait, „küldetését” ismerik, azokkal teljes mértékben azonosulnak.

Két helyen voltak kevésbé tájékozottak a fejlesztési törekvésekről, de itt is örömmel és köszönettel vették az új információkat. Közülük egy önkormányzat képviselője azonban a hátrányos helyzetű tanulók „ügyét” területükön nem tartja jellemzőnek. Itt a helyzetből következően a projektet az egyik lehetséges fejlesztési lehetőségnek tekintik, várakozásaik szerényebbek. Hasonlóan kevesebb várakozással tekint a projektre egy nem önkormányzati fenntartó is, vélhetően helyzetéből adódóan.

MIT VÁR, AKI A PÉNZT, PARIPÁT, FEGYVERT ADJA?

A pályázat benyújtását az esetek többségében a fenntartóval folytatott egyeztető megbeszélés előzte meg.

A pályázó intézményt e fenntartók térségükben meghatározó szakmai műhelynek tartják, hosszú távon számítanak tevékenységükre, és a Dobbantó program beépülésére a térség szakképzési rendszerébe. Ezeken a településeken és vonzáskörzetükben a program kiterjesztett hatásaival is számolnak, és ennek megfelelő hozzáállást bizonyít, hogy esetükben folyamatos, kiszámítható együttműködés tapasztalható. Ezeknek az esetek a többségében a fenntartók pluszforrásokat is biztosítanak a projekt működéséhez (pl. új tanári álláshely).

Néhányan elsősorban az intézmény „fejlődését” tekintik fő célnak; itt jellemzően kevésbé látják fontosnak az esetleges disszeminációs hatásokat, az új pedagógiai tudás, kultúra közvetítését, a másodlagos eredményeket. Ők ennek megfelelően kevésbé mobilizálnak egyéb fenntartói erőforrásokat. Ugyanakkor itt is elmondható, hogy figyelemmel kísérik a projekt alakulását, várakozással tekintenek a programra, bár döntően az intézmény „erőfeszítéseit” tekintik az eredményesség kulcsának.

A programról a Közgyűlés (Oktatási Bizottság) előtti beszámolást mindenütt vállalják (a fővárosi fenntartó esetében ez tájékoztató kiadványt jelent a helyi sajátosságoknak megfelelően).

A jogszabályi környezetet sokan több ponton is aggályosnak tartják, szerintük ellentmondások, bizonytalanságok kísérik a programot a jogszabályi háttér tekintetében, és ezt kockázatos tényezőként értékelik. Szinte minden fenntartó megemlítette, hogy hosszú távon biztosan szükséges külön finanszírozás, plusz normatíva a fenntartható működés kialakításához.

A legnagyobb érdeklődésre a készülő programcsomag tart számot; érdeklődnek a modulok iránt; várják a keverttervet.

Nagy jelentőséget tulajdonítanak a program szemléletformáló hatásának, és erre számítanak is. 5

A változást segítő mentorok és az educoach-ok tevékenységét fontosnak tartják, az intézmények életében – a szemléletben, működésben –, és jelentős befolyásoló tényezőként értékelik; munkájukat, jelenlétüket támogatják – utóbbit újszerűsége miatt is figyelemmel kísérik.

Néhány fenntartó előremutató javaslatokat is megfogalmazott: igényt tartanának olyan programra, amely a jóval „túlkorosabb” népességet, az érintett 20-30 éves fiatal felnőtteket is képzési lehetőségekhez juttatná.

Összességében elmondható, hogy a fenntartók jól tájékozottak, az iskolákat támogatják, a fenntarthatóságot biztosítják, a kapcsolattartást igénylik. Azoknál a fenntartóknál, ahol csekélyebb volt az érdeklődés, az Intézményesítés munkacsoport tagjainak látogatása, tájékoztatása jó támogatásnak bizonyult.

A projekt tervei szerint a fenntartókkal való kapcsolattartás és együttműködés a program végéig folyamatos lesz.

Intézményesítés munkacsoport

6 Helyzetelemzés a Dobbantó iskolákban

Február végéig a Dobbantó projektben részt vevő minden intézménynek el kellett készítenie a saját helyzetelemzését. Ennek több funkciója is volt:

- egyrészt a projektben nyertes intézményben készüljön olyan helyzetelemzés, amely a Dobbantó program szempontjai alapján elemzi az iskola működését,
- másrészt a helyzetelemzésből és a jövőképből kiindulva állítson össze célirányos iskolafejlesztési stratégiát, amely tartalmazza a dobbantó bójákon alapuló fejlesztési koncepciót, a fejlesztési tervet és a cselekvési tervet,
- harmadrészt a Dobbantó program idejére megalapozott költségvetési terv készüljön.

A helyzetelemzés elsődlegesen a Dobbantó programba bekapcsolódott kollégáknak és a program stábjának (különösen az educoachoknak és a változást segítő mentoroknak) szól, de betekintést nyerhet az intézet teljes személyzete. Az elkészült helyzetelemzéseket áttekintve, megállapítható, hogy a program vezetése által javasolt szempontokat csak korlátozottan sikerült érvényesíteni:

Fontos szempontként jelent meg, hogy a helyzetelemzés elkészítésében működjön közre a Dobbantó programban résztvevő valamennyi pedagógus és vezető.

- A dokumentumokból úgy tűnik, hogy iskolánként általában 1-2 pedagógus állította össze az iskola helyzetelemzését (véltetően az idő rövidsége miatt), ami viszont meggátolta, hogy a tanárok nagyobb számban vonódjanak be már a fejlesztés korai szakaszába.
- További problémának tűnik, hogy több esetben más-más személy készítette a helyzetelemzést és a fejlesztési tervet.

A helyzetelemzéshez készült szempontrendszer ösztö-nözte, hogy valamennyi elemzési területen alkalmazza-nak SWOT analízist, azaz gyűjtsék össze a jellemző erő-ségeket, gyengeségeket, lehetőségeket, veszélyeket.

- Néhány iskola egyáltalán nem készített, míg az intéz-mények többsége csak egy-egy, számára valamiért kü-lönösen fontos területen készített SWOT analízist.
- Ezek alapján az alábbi kép rajzolódik a programban résztvevő iskolákról:

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
● szakmai felkészültség: gyógypedagógiai tanári, szaktanári végzettségek, iskola pszichológus, mentálhigiénés szakember ● több év tapasztalat az OKJ-s szakmák oktatása és a vizsgára felkészítése terén ● jó kapcsolat a fenntartóval ● intézményi innovációs motiváció ● más projektekben való aktív jelenlét ● intézményi fejlesztési programok megvalósítása	● sok hiányzás, fegyelmezetlen magatartás ● az SNI tanulók segítése nem átgondolt ● felzárkóztató jellegű képzésben tanuló diákok nehezen mozgósíthatók ● nehézkes a célközönség megtalálása ● berendezések, eszközrendszer elavultsága ● az együttműködések hiánya a társadalmi környezet partnereivel (pl. munkáltatók) ● a szakmák gyakorlati oktatásához hiányoznak a megfelelő alapanyagok
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
● Dobbantó terem kialakítása ● a pedagógusok szervezett team munkája ● diáktámogató rendszer megerősítése ● egyéni fejlesztésre alapozott nevelés ● a moduláris képzés kiterjesztése ● az életpálya építés tudatos alkalmazása ● tanulói szerződés ● karrierterv készítése ● tanulói portfólió kialakítása	● a tanulók alulmotiváltak ● rossz általános elhelyezkedési mutatók ● sikertelen a tanulók nyomon követése ● iskolai dokumentumokban még nem jelent meg a Dobbantó program ● bizonytalan törvényi háttér ● a hasonló működési profilú intézmények által generált verseny ● gyorsan változó munkaerőpiac

8 Ugyancsak ösztönözte a szempontrendszer, hogy a jellemzők összegyűjtésénél ne csak tapasztalatokra, meg-
látásokra, megérzésekre támaszkodjanak, hanem minden
esetben igyekezzenek megállapításaikat minél több tény-
nyel, adattal alátámasztani.

- Az iskolák sok – sok adattal rendelkeznek, ezért számos
ponton konkrét tényeket sorakoztattak fel a jelenlegi
helyzet szabatos bemutatására, érzékeltetésére.
- Leginkább dokumentálták:
 - a tanulói létszámokban megfigyelhető trendeket,
 - az SNI tanulók arányát,
 - a munkaerő piaci helyzetet,
 - a programban résztvevő pedagógusok összetételét
és felkészültségét,
 - más programokban, fejlesztésekben való részvé-
telt.
- Legkevésbé dokumentálták:
 - a tanulók teljesítményének értékelését és mérését,
 - az egyéni szükségletekre építő tanulásszervezés
eddiggi gyakorlatát,
 - pályaorientációs tevékenységet,
 - a tanulók nyomon követésének módszereit.

A szempontrendszer javasolta, hogy elemzés után, arra
alapozva fogalmazzák meg, minden területnél, hogy

milyen fejlesztést tartanak kívánatosnak, és melyek meg-
valósítását segítheti a Dobbantó program.

- Az iskolai helyzetelemzések ezen a ponton nagyon tar-
talmassá váltak, mert a részletesen átgondolt és leírt
analízis megkönnyítette a konkrét fejlesztési feladatok
megfogalmazását.
- Ezek változatos képet mutatnak, hiszen az iskolák
mindegyike sajátos, egyedi helyzetben van, ezért
a fejlesztési feladatai is specifikusak. Volt néhány olyan
elképzelés, melyet a Dobbantó projekt vezetése nem
tudott támogatni, mert nem tűntek indokoltnak, így
az intézmény elfogadott költségvetésébe már nem
kerültek be.
- A leggyakoribb fejlesztési feladatok:
 - a dobbantó osztálytermének létrehozása, az infor-
matikai rendszer kiépítése,
 - a pedagógus team kialakítása, működési feltétele-
inek biztosítása,
 - pedagógusok szakmai, módszertani kompetenciá-
inak fejlesztése,
 - szervezeti és tanulásszervezési formák változása,
 - a diákok számára egyéni ütemtervek, fejlesztési
stratégiák és az ezeken alapuló egyéni foglalkozások
rendszerének kialakítása, megszilárdítása,
 - a tanulói portfólió bevezetése,

- munkavállalói kompetenciák fejlesztése egyéni fejlődési utak kidolgozásával,
- intézményi honlap fejlesztése,
- együttműködési megállapodás munkáltatókkal és a segítő szervekkel,
- a szülőkkel való hatékony kapcsolattartás fejlesztése,
- tanulói nyomon követési rendszer fejlesztése,
- benchmarking adatbázis fejlesztése, hálózatosodás.

A projektben résztvevő iskolák többsége nagyon komolyan vette a Dobbantó szempontok szerinti intézményi helyzetelemzés elkészítését. Az elemzésben megfogalmazott fejlesztési feladatok segítségül szolgáltak a fejlesztési terv és a cselekvési terv konkrétumainak (feladat, felelős, határidő, stb.) eredményes meghatározásában. Ezen a ponton azonban a legtöbb intézmény figyelmen kívül hagyta a Dobbantó projekt bójáit, pedig a projekten belüli tervezési logika ezen szempontok köré épül. Annak érdekében, hogy a projekt további szakaszában a bóják szerinti tervezés hangsúlyosabb legyen, a szakmai beszámolókat a Dobbantó program specifikáit rögzítő bóják mentén kell összefoglalni.

Iskolafejlesztési csoport

Iskolafejlesztés a Dobbantó programban

9

Az iskolafejlesztés keretét az intézményi iskolafejlesztési stratégiák adják. A **Dobbantó iskolafejlesztési stratégia** magában foglal egy hosszú távú, legalább 3-4 évre **szóló fejlesztési koncepciót**, a Dobbantó program idejére szóló **fejlesztési tervet**, továbbá ennek megvalósítását közvetlenül szolgáló **cselekvési terveket**. Mindez egy átfogó intézményi helyzetelemzésen alapul. **Bóják**nak nevezzük azokat a programspecifikus elemeket, szempontokat, amelyek a Dobbantó egyedi vonásait adják.

IDŐTÁVOK

A fejlesztési koncepció túlmutat a Dobbantó program idején. Megmutatja az intézmény fejlesztésének irányát, amelybe a Dobbantó program fejlesztései is integrálódnak.

A fejlesztési terv a Dobbantó program intézményi megvalósításának idejére készül. A fejlesztési terv kiindulópontja a Dobbantó program missziója. A fejlesztési terv tartalmazza a Dobbantó programban megfogalmazott fejlesztési célokat, az elérni kívánt eredményeket és a program monitorozásához és értékeléséhez nélkülözhetetlen indikátorokat.

- 10 A cselekvési tervek a meghatározott tevékenységek és eredmények alapján készülnek. A cselekvési tervek tartalmazzák az egyes feladatok elvégzésének lebontott lépéseit, a feladatok felelőseit, határidőit, a felmerülő erőforrás-igényeket és az értékelés szempontjait.

A TERVEK JELLEMZŐI

A fejlesztési programok hátterében megfigyelhetők specifikus, helyi vonások, kiváltó okok is, de alapvetően az intézményi motivációkat hasonló tényezők alakítják. A program alapvető célja a sikeres munkaerő-piaci szükségletekre épülő kompetencia alapú oktatás elterjesztése, amely magában foglalja az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztését is, és amely hozzájárul a foglalkoztatási helyzet javításához.

Minden cselekvési terv alapvetően a következő fejlesztési területeket tartalmazza:

- a kompetencia alapú oktatás módszertanának és eszközeinek széleskörű elterjesztése,
- a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése és megerősítése,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának korszerűsítése,
- az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése.

Elmondható, hogy valamennyi fejlesztési stratégia középpontjában megtalálható, a pedagógiai kultúra megújítása, amelynek középpontjában a tanulóközpontság áll, ahol a tanulás az egész személyiség fejlesztését célozza.

DOBBANTÓ BÓLYÁK

Az alábbiakban rövid áttekintést adunk a Dobbantó bóják alapján az intézményfejlesztési stratégiákról.

Az **első bója, az egyéni tanulási út** megteremtése érdekében az iskolák egyéni tanulói fejlődési programokat alakítanak ki, tanulóra szabott megállapodásokat rögzítenek a tanulói szerződésekben, és figyelemmel kísérik az egyéni haladást az egyéni tanulói pályakövetési rendszer segítségével, a tanulói portfóliók vezetésével.

A **második bója, a team működés** megteremtése és erősítése érdekében már létrejöttek a fejlesztések megvalósításában résztvevők munkacsoportjai. Mindenhol eredményesen zajlik a felkészülés a közös munkára, elmondható, hogy egyre erősebb a teamtagok közti együttműködés a tanulók érdekében. Létrejöttek azok az intézményi háttértámogatások, rendelkezésre állnak azok a szupervíziós lehetőségek, amelyek az eredményes teammunkához szükségesek.

A **harmadik bója, az életpálya-építés**, egy olyan újszerű eleme a Dobbantó programnak, amely a pályaorientáción túlmutatva kiemelten koncentrálni a munkavégzéshez szükséges kompetenciák fejlesztésére, a munka világába történő bevezetésre és a munkaerőpiacról való közvetlen tapasztalatszerzésre. Több intézmény egyfajta tanuló mentorálási rendszert vezet be, amelybe bekapcsolódnak a szakoktatók is.

A **negyedik bója, a diáktámogatás** szervesen kapcsolódik az egyéni tanulási úthoz. A tanulók egyéni igényei alapján alakítja ki az iskola a támogató hálózatot, amelyben többek között szerepet kapnak partnerintézmények, munkaerő-piaci szolgáltatók, civil szervezetek csakúgy, mint a kortárs csoportok, lakóhelyi közösségek és mindenekelőtt a tanuló családjának háttértámogatása.

Az **ötödik bója, az együttműködés a educoach-csal és a változást segítő mentorral**, olyan újszerű támogatása a programnak, amely az intézményi fejlesztési tervek alapján az egyik legnagyobb kihívásnak ígérkezik. Mind a coach általi, mind a mentori támogatás azt célozza, hogy a fejlesztés minél eredményesebb és hatásosabb legyen, azaz beépüljön az iskola hosszú távú működésébe.

A **hatodik bója, az iskolai szintű bevonódás**, amelynek már minden intézményben történtek konkrét lépései,

tájékoztatók, fórumok keretében. Tervezik az iskolák a rendszeres, belső tapasztalatcserét, közös értékeléseket, az eredmények intézményi szintű megosztását. A cél az lenne, hogy a tapasztalatok beépüljenek az iskolák pedagógiai programjába, mindennapi munkájába.

A **hetedik bója, a lemorzsolódottak felkutatása és megtartása**, félig már meg is történt. A tanulók felkutatása a Munkaügyi Központokon, szolgáltatókon, civil szervezeteken keresztül, az iskolai adatbázisok felhasználásával, személyes megkeresésekkel elkezdődött. Az egyes iskolák különböző eszközökkel próbálták elérni a célközönséget: személyes megkereséssel, levél, e-mail, tájékoztató előadások, helyi, városi televízió útján, gyermek- és ifjúságvédelem intézményein, családsegítőkön, ifjúságsegítő alapítványokon keresztül. A feladat másik részére, pedig egyénre szabott beszélgetésekkel, fejlesztésekkel, vonzó és érdekes tanítási módszerekkel készülnek egy megújult, praktikus, érdeklődést felkeltő, színvonalas környezetben.

A **nyolcadik bója, az iskolafejlesztési program** maga. A pályázat beadásával az intézmények vállalták, hogy a Dobbantó nem csak egy programként jelenik meg az iskola működésében, hanem az intézményfejlesztés szerves részeként arra törekszik, hogy a napi pedagógiai munka megújítását is szolgálja.

- 12 Végül néhány nagyon szemléletes mondattal szeretném befejezni ezt a rövid áttekintést. Minden intézmény megalkothatta a fejlesztési koncepció készítése közben a saját jelmondatát, amely tükrözi az iskolai hozzáállást a Dobbantó programhoz. Ezek jól jellemzik a Dobbantós iskolák törekvéseit, azok szellemiségét. Álljon itt néhány ezek közül a jelmondatok közül:

Mindenki számít, mindenki „másként képes”

Fogjuk a kezéd, DOBBANTS a jövődbe!

*„Csak az jöjjön, aki bírja,
aki tudja, hogy végig csinálja...”*

„SEGÍTÜNK MEGTALÁLNI A HOLNAPOT!”

Velünk te is célba érhetsz!

*„Az esélyegyenlőség megteremtéséhez nem elég ugyan-
annyi esélyt adni!”*

„Tedd, hogy tudd!”

*Ha pályaválasztásod elágazásához értél és sok-sok ne-
hézséged támadt idáig, válaszd a lehetséges utat, ahol
segítséget, biztatást kérhetsz célod eléréséhez.*

*Egy segítő csapat újszerű összedolgozása az örvendő
gyerekekért*

Pontyos Tamás

A DOBBANTÓ SZAKMAI MONITORINGJA

A program belső értékelésére kiírt pályázatot a **Tárki-Tudok Zrt.** nyerte meg. A belső értékelés vagy más néven a programfolyamat értékelése abban különbözik a hagyományos értelemben vett monitoringtól, hogy nem a pénzügyi elszámoltathatóság érdekében végezzük, hanem a program szakmai megvalósításának minősége érdekében. A programfolyamat értékelése elkülönül a program eredményének értékelésétől (külső értékelés), a két tevékenységet más-más értékelő is végzi.

Ez a típusú monitoring nem akarja elszámoltatni az iskolákat, nem is minősíti őket. Arra a legfontosabb kérdésre próbál meg választ találni, hogy kellően támogatja-e a program a pedagógusokat, hogy ők hatékonyan támogathassák a Dobbantó program diákjainak fejlődését. A Dobbantó program megvalósításának/megvalósulásának monitorozása az önreflexiós folyamatokat megalapozó adatokat biztosít a programvezetés számára. Ahhoz, hogy a nem megfelelő hatások kiszűrhetőek, a hiányosságok, pedig a lehető legrövidebb időn belül pótolhatóak legyenek, viszonylag gyakran van szükség monitoring elemekre. Ezeket azonban úgy terveztük meg, hogy az iskoláknak minél kevesebb plusz terhet okozzon az adatszolgáltatás.

A hírlevél megjelenésének idején az iskolák vezetői és a Dobbantó programba bekapcsolódó pedagógusok már minden valószínűség szerint megkapták azokat a kérdőíveket, amelyek segítségével az ún. induló állapot leírását végezzük. Ezt követően mind a 2009/2010-es, mind pedig a 2010/2011-es tanévben félévente egyszer találkozhatnak majd a monitoring adatgyűjtésével: az őszi félévben a postán illetve elektronikus úton eljuttatott kérdőíveinkkel, tavasszal pedig személyesen látogatunk meg minden iskolát.

Amennyiben gondolataikat szeretnék velünk megosztani, vagy bármilyen kérdésük van, bátran írjanak a dobbanto.monitoring@tarki-tudok.hu címre!

Sinka Edit, a monitoring kutatásvezetője

A Dobbantó program értékelési rendjéről

„– Kezdd a kezdetén – mondta a király –, és leghelyesebb, ha a végén végzed”¹.

Lewis Carroll-tól származó idézet egy ilyen nagy, jelentőségteljes projektnek és az ahhoz kapcsolódó értékelésnek mottója is lehet... Módszeresen, tudatosan...

A Dobbantó program értékelése alapvetően eredményorientált. Azt vizsgálja, hogy megszülettek-e azok eredmények, produktumok, hatások, amelyeket a program elhatározott. Az értékelés feladata túlmutat a konkrét program vizsgálatán, magában foglalja a fejlesztési stratégia elemzését, a program mint fejlesztési modell alkalmazhatóságát, illetve erre épülve policy ajánlások megtételét.

Az értékelés akciókutatás jelleggel működik. Ez azt jelenti, hogy a folyamatos nyomon követés, valamint a rendszeres értékelés támogatja, segíti a megvalósítás során az érintettek önreflexióját, hozzájárul a folyamat során szükségessé váló beavatkozáshoz, módosításhoz a célok eredményesebb és hatékonyabb elérése érdekében.

A Dobbantó programban az akciókutatás mint megközelítés tükröződik a ciklikus adatgyűjtésben, valamint a visszajelzésben, amivel a megvalósítás folyamatának javítását kívánja szolgálni.

Az értékeléssel kapcsolatos technikai információk

Az értékelés féléves ciklusokban zajlik.

Az értékelés során – interneten keresztül kitölthető – kérdőíveket alkalmazunk, s egyes esetekben interjúkat készítünk. Minden mérés előtt megkeressük az érintetteket, s részletes információt nyújtunk számukra.

Az értékelési programban megkérdezzük a tanulókat, az oktatókat, a projektvezetőket, az igazgatókat, a változást segítő mentorokat és az educoachokat az alábbi rend szerint:

Érintett	1. mérés 2009. június/ 2009. szept.	2. mérés 2009. december	3. mérés 2010. június/ 2010. szept.	4. mérés 2010. december	5. mérés 2011. június
Tanulók	X		X		X
Oktatók	X	X	X	X	X
Projektvezetők	X	X	X	X	X
Igazgatók	X	X	X	X	X
Mentorok	X	X	X	X	X
Educoachok	X	X	X	X	X

Az értékelési programot a Qualitas T&G Kft. és a Mondolat Kft. végzi.

A projekt vezetője: Cseh Györgyi
Projektasszisztens: Ördög Petra

Reméljük, sikerül megvalósítani célunkat: visszajelzéseinkkel hozzájárulni az önök munkájának minél eredményesebbé tételéhez.

Cseh Györgyi, a projekt vezetője

Elérhetőségeink:

E-mail cím: dobbanto.ertekeles@qualitas.hu

Weboldal: www.qualitas.hu

VALÓSÁGKÖZELBŐL

Az educoaching kihívásai

A Dobbantó program egyik fontos új eleme az educoaching megjelenése, amely egyaránt kihívást jelent az iskolaigazgatók és a coachok számára

Az **iskolaigazgatók** olyan változás bevezetésén dolgoznak, ami eddig szinte teljesen ismeretlen volt. A Dobbantó program úttörő céljai és korszerű módszertana mellett jelentős feladat minden iskolának. A változás másik eleme munkakapcsolat kialakítása az educoachokkal. Az educoaching fogalma és maga a helyzet is legtöbbjük számára – hasonlóan sok felsővezetőhöz – még ismeretlen volt. Kettős feladattal néztek tehát szembe.

Az **educoachok** feladata egyszerűbb volt. Adott egy szakmailag ismert helyzet, a coaching, amelyben a feladat azonban teljesen új környezetben, más keretrendszerben működő szervezetben került elénk.

Tehát mind az igazgatók, mind az educoachok szokatlan helyzetben találták magukat.

A közös munka első szakasza a kölcsönös bizalomépítésről, az elvárások tisztázásáról, a közös munkastílus kialakításáról szólt. Saját példámon keresztül azt mond-

hatom, hogy ez igen izgalmas volt és teljesen új tanulási lehetőséget nyitott mindkét fél számára.

A coach munkájának lényege a változás irányának felismerése, önmagának és a vele kapcsolatban álló vezetőnek felkészítése a várható változásokra.

Valóban úgy éltem meg az eddigi munkát, mint egy közös utazást vagy inkább felfedezést egy nem túl távoli, de még lakatlan szigetre, ahol az építkezés csak most fog kezdődni, és ahol a további utazók, a Dobbantós tanulók majd szeptembertől érkeznek.

A munka gyakorlati, második szakasza már ismerős volt mindkét félnek: helyzetértékelés, cselekvési terv kidolgozása, és a megvalósításra való felkészülés. Ez a szakasz már a partraszállás, és a terep előkészítése. Ebben az igazgatók és az educoach is némileg jártasabb már.

A telep kialakításához való modulok, a telep összekapcsolása más telepekkel további munkacsoportok feladata.

Az építkezés felügyelete és az ebben való támogatás képezi majd az igazgatók és az educoachok munkájának következő szakaszát.

Mind az igazgató, mind az educoach fontosnak tartják, hogy a programban résztvevő iskolákkal legyen mód tapasztalatcserére, a legjobb gyakorlatok megosztására. Erre a regionális találkozó jó lehetőséget teremt majd.

Az utazás folytatódik.

Bencz Zoltán

Egy educoach rövid reflexiója

Ahogy én tapasztaltam, a szerepünk elsősorban hírforrás, „noszogató”, ellenőrző és időnként „bizalmas” egy-egy szakmai/emberi probléma megoldásában.

Az elején azt sem tudtuk mit kezdjünk egymással. A coachot az iskola kapta, ha akarta, ha nem, ez járt a programmal. Nekem sem volt egyszerű, hiszen az iskola mint coaching téma még sosem szerepelt a repertoáromban. Ezért azt hiszem mindkét fél részéről természetes kíváncsiság, várakozás, és kihívás is jelentkezett. – Lássuk, mit tudunk kezdeni egymással! Szerencsére a fogadtatás és a későbbi kapcsolat is jóval túlment az alapvető udvariasságon, szeretettel és kedvességgel fogadtak. Az hogy elfogadtak, nemcsak abban nyilvánult meg, hogy mindig a szükséges időt szánták rám, eleinte ugyan fenntartásokkal, de egyre

18 inkább felmerültek a szakmai ügyeken túl más témák is, bár még mai is ez a döntő!

A bizalomépítés ideje hosszú volt, és még mindig tart. A jég talán a fejlesztési terv készítésénél tört meg. Az iskolavezetést megnyugtatta, hogy nem akarok, nem is tudok a szakmai kérdésekbe beleszólni, viszont egy külső személy, szakértő nézőpontjával olyan ötleteket vetettem fel, amire ők nem gondoltak, és így ők is felül tudtak emelkedni a már jól ismert, bejáratott gondolkodásmódon.

A helyzetet azonban reálisan kell tekinteni. A Dobbantó 16 diákról szól, és az én iskolámban több, mint 2000 diák van. Érthető, hogy az energiák, erőfeszítések megoszlanak, és ezt el kell fogadni. Az én feladatom, hogy 2-3 hetente egy kicsit erőteljesebben koncentráljunk a feladatra, értékeljük a haladást, próbáljuk megoldani az esetlegesen felmerült problémákat, és arra a néhány órára programozzuk, kapcsoljuk át az agyakat egy másfajta működés lehetőségére. Ez az átkapcsolás remélhetőleg szép lassan egyre több lesz, de azt mondják (valahogy így): minden út az első lépéssel indul. Azt hiszem, mi elindultunk, az irány adott, iránytűnk van, a muníció adott /vagy készül, és az úton esély van arra, hogy találkozunk a többi vándorral is.

Horváth Alíz

Egy részmodul kipróbálásának tapasztalatai

2009. április-május hónapban, néhány iskolában lehetőség adódott egy-egy, éppen elkészült részmodul „éles” helyzetben történő kipróbálására. Söröli Sándorné, a Kecskeméti Műszaki Szakképző Iskola tanára, az Életpályaépítési modulok és a Társadalom- és jelenkorismeret modulok egy-egy részmoduljának tanítására tett kísérletet.

A következőkben a Társadalom- és jelenkorismeret modulok egy órájáról készült beszámolójának felhasználásával készített összeállításból bepillantást nyerhetünk, hogy valójában milyen órák is jöhetnek létre a modulok tanítása nyomán.

Társadalom- és jelenkorismeret modulok – 2. részmodul: Az iskolába vezető út kiinduló pontja: az otthon és a család

- Családfarajz sémája
- Ajánlott idő: 1 óra
- Tényleges idő: 2 óra
- 9.5. (ügyviteli szakmacsoport), 14 tanuló
- Gyakorlat tantárgy keretében történt a modul feldolgozása

Modulelem leírás: Lakóhely és család

Az óra célja a családfa-készítés módszerének az elsajátítása. A családfa rajzát a pedagógus a mellékelt ábra (vagy másfajta) segédlet alapján mutatja be a tanulók számára. A cél az egyes szintek (generációk, rokonság) kapcsolódásának a megértetése és az idődimenziók érzékeltetése.

A második feladat az üres családfa séma kitöltetése. A tanulók többsége nem tudja ezt a feladatot tökéletesen végrehajtani, ezért a feladat befejezését otthon, a szülők támogatásával kell elvégezni.

A szótárba bekerül a családfa kifejezés, amelynek a jelentését a rendelkezésre álló kézikönyvek segítségével lehet tisztázni.

A családfa-készítéshez érdemes minél több szempontot megadni (születés, halál dátumai, foglalkozás, iskolázottság stb.).

Szükséges eszközök

- Ehhez a feladathoz külön eszköz nem szükséges. Az ábrát a táblára krétával rajzolhatjuk.
- A tanulók számára üres A/3-as papírlapot biztosítunk, amelyre az útmutatás alapján rajzolhatják fel a sémát.
- A végleges változat a szótárfüzet megfelelő szócikkéhez kerül.

Az óra produktumai

Minden tanuló rendelkezni fog egy-egy sémával, amelynek a kitöltése otthon fog befejeződni. A sémát a szótár megfelelő szócikkéhez illeszti.

Alkalmazott módszerek

- Tanári magyarázat a családfa bemutatásakor (fogalmak, szintek, kapcsolatok)
- Egyéni feladat a séma kitöltésekor

Megvalósítás

A foglalkozás elején a családfa fogalmát tisztáztuk ötlet-rohammal – ez az eredeti leírásban nem szerepel. Ezután ismertettem a család szintjeit, rokonsági kapcsolatokat, elnevezéseket. A táblára felírtam ezeket.

Egyénileg dolgoztak, a fa sémarajzot ragasztógyurmával rögzítettem a táblán.

A családfa rajzot két tanuló vitte haza, a többiek nem akarták otthon folytatni, nem akartak családjuktól további információkat szerezni.

A feladat során gyakran elhangzó mondatok:

- Nem tudom,
- nem ismerem,
- nem találkoztam vele,

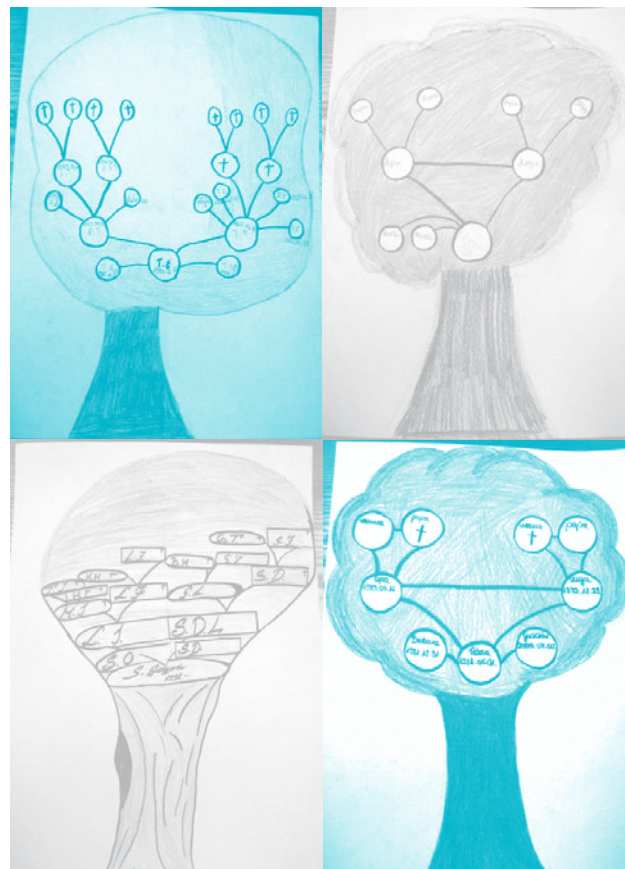
- 20
- nem tudom a nevét,
 - nem tartjuk a kapcsolatot,
 - nem élünk velük,
 - nem akarok róla (róluk) beszélni.

A családfa rajzokat ezzel együtt szépen – bár gyakran nagyon hiányosan – elkészítették a 90 perc végére.

Szerettem volna továbblépni a 2. óra anyagára, amelyben előszavas „kiselőadásban” kellett volna bemutatni családjait, de olyan mértékű ellenérzést és háritást tapasztaltam, amely csak egyéb, hosszabb időt igénylő pedagógiai módszerek alkalmazásával lett volna oldható. Ezért nem léptünk tovább.

A családfa feldolgozásával az elmúlt években a Pályaorientáció tantárgy keretében több csoporttal foglalkoztunk, de ez a tapasztalt ellenállás miatt eddig általában egy képzeletbeli család összetételének csoportmunkában történő kidolgozásával, majd a család lehetséges társadalmi helyzetének megbeszélésével, valamint a családban előforduló foglalkozások elemzésével valósult meg.

A Dobbantó osztályban meg kell majd találni azokat a módszereket, amelyekkel a tanulók – a sokszor titkolt, szégyellt, bonyolult és nehéz – családi viszonyaikról megnyilvánulásra bírhatók.

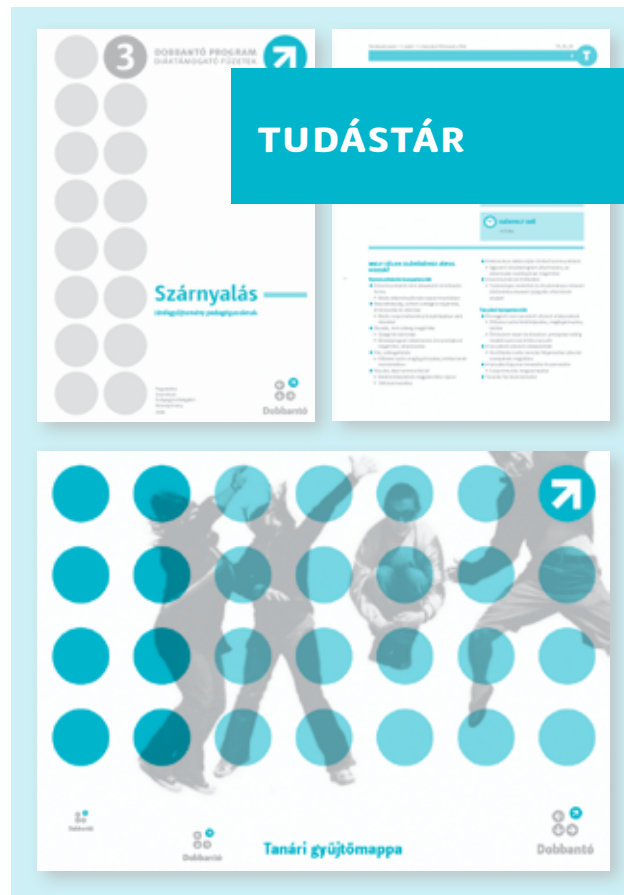

A modulrendszerű programcsomag

– részletek a modulok bevezetőjéből

A Dobbantó programban az ún. modulok keretében lényegében egy oktatási programcsomag készül. Az **oktatási programcsomag** (máskor használt kifejezésekkel **oktatási program**, vagy **pedagógiai rendszer**) „a tanítás-tanulás megtervezését-megszervezését segítő, választható dokumentumok, szakmai eszközök rendszere”. Az oktatási programcsomag **változatos felhasználási lehetőségeket kínál, rugalmasan alkalmazható**, annak érdekében, hogy a felhasználók alkalmazkodni tudjanak a körülményekhez, illetve különböző tanulói igényekhez. A **modulszerkezetű** programcsomag legfőbb jellemzője, hogy moduljai, részmoduljai relatíve önálló egységek. Az oktatási programcsomag szerkezeti egységei változatos sorrendben szerepelhetnek a tanítás folyamatában, megváltoztathatók, az egyik elemben alkalmazott ötlet, megoldás áttehető más szerkezeti elemekbe is, gazdagítva azokat. Az oktatási programcsomag bármikor változtatható, anélkül, hogy alapvető céljai sérülnének, lehetséges a folyamatos bővítés, a menet közben szükségessé váló javítás.

Az oktatási programcsomag a hagyományosabb, jogi szabályozó feladatot ellátó tantervekhez viszonyítva lényegesen **részletesebb és konkrétabb**. Megadja a pedagógus

- 22 számára, hogy milyen konkrét megoldásokat alkalmazhat egy-egy tanítási részfeladat során, ehhez megadja a lépéseket, s ha szükséges, ezeket meg is magyarázza, illetve megadja hozzájuk a szükséges eszközöket. Integrálja a tartalom és a ténylegesen elkészítendő eszközök leírását, sőt a programcsomag részeként az alkalmazó pedagógusok számára rendelkezésére bocsátja magukat az eszközöket (feladatlap, munkafüzet, portfólió stb.).

A Dobbantó programban moduloknak nevezzük azokat az általában 25, változatokkal maximum 50 tanórás tanítási egységeket, amelyek egy-egy műveltségi területhez (vagy több műveltségterületet átfogó szervessé tett együtteséhez, pl. természettudomány-matematika) kapcsolódnak. A részmodul nem más, mint **egy tartalmilag relatíve elhatárolható oktatási egység tanításának, e tanítás körülményeinek, tanítási környezetének a leírása**. Egy tanítási részmodul lehet nagyon rövid is, mondjuk egy tanóra alatt elvégezhető, megtanítható, sőt, akár egy tanóra egy részletére is írható részmodul. Lehet persze sokkal hosszabb is egy részmodul, ezt a tartalom szerveződése befolyásolhatja...

A DOBBANTÓ PROGRAM KAPCSOS KÖNYVEI

A programban alkalmazandó modulokat három „kapcsos könyvben” adjuk közre. Az első a NAT műveltségterületeihez, kötődő témakörökhöz készült modulokat gyűjti egybe. A második az alapvető életpálya-építési és munkavállalási ismeretek/kompetenciák fejlesztését segítő modulokat tartalmazza, míg a harmadik „könyv” a szakmaismeretető, pályaaorientációs funkciójú modulok gyűjteménye.

A diákok számára használandó feladatlapokat, mellékleletek gyűjtéséhez egy negyedik kapcsos kötet készült, amely tanulói példányszámban áll rendelkezésre. A tanulók számára nyomtatott eszközök természetesen részét képezik a három, tanárok számára készült kötetnek is. A diákoknak szóló lapok mindegyikén „D” betű jelezi, hogy az a tanulók kezébe adható.

A moduljelleg lehetővé teszi azt, hogy a közreadott tartalmak gyakorlatban való beválásuk függvényében folyamatosan módosulhatnak, bizonyos részmodulok tovább gazdagodhatnak, mások, tartalmi, esetleg didaktikai-feldolgozásbeli problémák miatt elhagyásra „ítéltetnek”. Ez a viszonylagos képlékenység indokolta a minél könnyebben változtatható kapcsos könyv formában való megjelenítést.

A kötet szerzői, szerkesztői tehát az első modulsort korántsem tekintik véglegesnek. Épp ezért várják mindazokat az észrevételeket, javaslatokat, amelyeket a Dobbantó programban dolgozó pedagógusok a tanítás, a foglalkozások vezetése során szereznek.

A Dobbantó program honlapjairól

A program „hivatalos” honlapja az FSZK honlapján található. Címe: <http://www.fszk.hu/dobbanto>

A web oldal, amelyet remélhetőleg a programban résztvevő iskolák pedagógusai, már ismernek, keresztmetszetet kíván nyújtani a program életéről, dokumentumairól, fontosabb eseményeiről. Különösen fontos, hogy a Dobbantó alapvető koncepcióját tükröző, különböző nyomtatott formátumban már mindenki által megismerhető szövegei is megtalálhatók. Ennek a közreműködők mellett első-sorban programot figyelemmel kísérő külső érdeklődők szempontjából van jelentősége.

A honlap elektronikus formában elérhetővé teszi a program keretében születő kiadványokat, továbbá azokat a beszámolókat, amelyek az úgynevezett „jó gyakorlatokról” számolnak be, és minden bizonnyal a programban résztvevő intézményekben, s minden olyan intézményben

hasznosíthatóak, amelyek hátrányos helyzetű tanulókkal való kiemelt, egyénre szabott törődést, az esélynyújtást tekintik egyik fontos pedagógiai céljuknak. 23

Az elmúlt időszakban megteremtettük annak lehetőségét, hogy előadások, iskolai események, akár módszertani megoldások, órák videón rögzített, szerkesztett részleteit is felhelyezhessük a honlapra. (Aki ellátogat az oldalra, már láthatja ez irányú első próbálkozásaink eredményeit.)

Az oldal időről időre közreadja a hátránykompenzáció, a felzárkóztatás nemzetközi gyakorlatának közérdeklődésre számot tartó információit is. E téren is szeretnénk élni a videó-szemelvények közzétételének lehetőségeivel.

A gyakran felmerülő kérdések és a rájuk adott válaszok (GYIK) közreadásával közvetlen segítséget szeretnénk nyújtani mindazokban az oktatásszervezési, jogi, pénzügyi kérdésekben is, amelyek a Dobbantó iskolák mindennapi életében, a napi munka gyakorlatában kerülnek felszínre.

A honlapon minden a programban résztvevő iskola bemutató anyaga, elérhetősege megtalálható, mint ahogy a program szakértőinek, munkacsoportjainak rövid ismerető, bemutató anyaga is.

24 Végül, de nem utolsósorban szeretnénk felhívni a figyelmet a honlapon található Dobbantó fórumra, amely lehetőséget ad arra, hogy a programban résztvevők egyszerű regisztráció után egyszerre négy-öt témában is eszmét cseréljenek a legkülönbözőbb kérdésekről. A Fórum egyfajta digitális agorát, közös gondolkodási teret kíván teremteni mindenki számára. Reméljük, hogy a program tényleges elindulásával izgalmas vitáknak lehetünk részesei a Fórum rovatra kattintva.

Mind a dokumentumok, mind a kiadványok és videó részek archív jelleggel kerülnek a honlapra, tehát lassan épül a Dobbantó tudástára, amelyet reméljük, a program lezárulása után is el lehet majd érni. Ebben rejtetten azt is kifejezzük, hogy reménykedünk a program hosszú távú működésében, terjedésében.

A dobbantok.hu honlapról

Május végén indult el a dobbantok.hu diákok számára készült honlapja, amely egyfelől a diáktoborzást hivatott segíteni azzal, hogy minden résztvevő iskola számára lehetővé teszi, hogy a fiatalok nyelvén, sok képpel, zenével illusztrálva hívja fel a figyelmet az egyes intézményekre. Terveink szerint azonban ez a honlap a Dobbantós diákok által készített saját honlapként is működhet, ahol

élményeikről, programjaikról szövegben álló és mozgó-képekben számolhatnak be. A dobbantok.hu honlap szerves része a programot ismertető kampánynak, amelynek keretében az iskolák toborzó plakáttal és szórólappal hívják fel a figyelmet a tanulási lehetőségekre.

A Diáktámogató füzetek sorozatról

A Dobbantó program Diáktámogató füzetek sorozat a Diáktámogató munkacsoport gondozásában jelenik meg. Az eddig megjelent füzetek:

DOBBANTÓ PROGRAM Diáktámogató füzetek 1. **Startvonalon**

A Dobbantó program Diáktámogató füzetek sorozatának első darabja a Startvonalon, A füzet két témával foglalkozik. Első felében a különös figyelmet és bánásmódot igénylő gyerekekről, fiatalokról szóló írások szerepelnek. A második részben arról olvashatunk, hogyan működik máshol a team-munka, miképp lehet a team-munkája sikeres, miképpen tehető hatékonyabbá a pedagógusok együttműködése, miképpen növelhető a fiatalokkal végzett munka sikeressége.

DOBBANTÓ PROGRAM Diáktámogató füzetek 2. **Személyközpontú diáktámogatás**

Diáktámogatáson olyan segítő pedagógiai gondolkodás- és szemléletmódot értünk, mely nem a diák teljesítményét vagy felszíni viselkedését helyezi előtérbe, hanem személyét, emberi lényét, mint alakítható egészét kívánja meg-

közelíteni, megérteni és megajándékozni a „gyógyulás”, 25 változás és fejlődés lehetőségével.

Ennek az összetett tevékenységnek a gyakorlatát mutatja be a Diáktámogató füzetek második darabja.

DOBBANTÓ PROGRAM Diáktámogató füzetek 3. **Szárnyalás**

A Diáktámogató füzetek sorozat 3. darabja egy olyan játékgyűjteményt tartalmaz, amelyet a legkülönbözőbb helyzetben alkalmazhat a pedagógus. A játékok első füzére az osztályközösség kialakulásának kezdeti fázisában segítheti az ismerkedést, a csoportképződést, a csoporttal való azonosulás folyamatát. A második nagyobb részben a kommunikációs készségek, kompetenciák fejlesztését segítő játékok olvashatók. A harmadik körben olyan mozgásos játékok szerepelnek, amelyek alkalmasak a fáradság mozgásos oldására, a koncentrációs készség fizikai aktivitáson keresztüli élénkítésére. A játékgyűjtemény számos eleme része a most készülő életpályaépítéssel, a munkavállaláshoz szükséges kompetenciák fejlesztésével foglalkozó modulok anyagának.

MESSZELÁTÓ

Második esély iskolák nemzetközi pedagógus műhelye Budapesten

A MÁSODIK ESÉLY ISKOLÁK EURÓPAI SZERVEZETÉRŐL

A „Második esély iskolák” EU program egy 1995-ös határozat alapján indult. Az akkor még kísérleti program első intézményei 1997-ben jöttek létre, és a 2000-es zárójelentés jelentős sikerekről számolt be. A programban iskolai végbizonysítvánnyal vagy szakképesítéssel nem rendelkező, az oktatási rendszerből kisodródott vagy a kisodródás veszélyének közelében lévő 16-24 éves fiatalok számára kerestek olyan iskolarendszerű vagy iskolarendszeren kívüli rugalmas, személyre szóló megoldásokat, amelyek vagy visszavezették a képzésbe, vagy a sikeres munkavállalás irányába indították őket. A programban részt vevő fiatalok között megtalálhatóak voltak a tanulási- és magatartási gondokkal küzdő, SNI, a kisebbségi csoportokhoz tartozó, a bevándorló és más, a marginalizálódás veszélyével érintett körök. Az EU program idején a résztvevő országok különböző szervezeti és tartalmi megoldásokat találtak a probléma megoldására, és ez a sokszínűség azóta is fennmaradt.

Már a program idején világossá vált, hogy az új megoldások útján járó intézmények és az intézményt működtető

fenntartók a legtöbb és leghasznosabb tanulási tapasztalatot egymástól tudják megszerezni. Így 1999-ben a hollandiai Heerlenben független non-profit szervezetként megalakult az E2C – [European Association of Cities, Institutions and Second Chance Schools](#) – Városok, Intézmények és a Második Esély Iskolái Európai Szövetsége. A szervezet létrehozásakor alapvető cél volt, hogy hosszú távú partneri kapcsolat jöjjön létre a veszélyeztetett fiatalok társadalmi és gazdasági integrációját elősegítő európai intézmények, illetőleg az intézményeket fenntartó városi politikusok között, ezáltal ne vesszen el az EU projekt működési idején felhalmozott tudás és tapasztalat, és lehetőség nyíljon további gazdagítására is. A szervezetben ezért két munkacsoport működik: a diákokkal közvetlenül dolgozó pedagógus platform, amelynek természetesen az intézményvezetők is tagjai; valamint a politikusok platformja, amely a leszakadó fiatalok problémái megoldásában érdekelt városi önkormányzatok képviselőiből áll.

SOKSZÍNŰSÉG A PROBLÉMAKEZELÉSBEN

A hálózat tagjai tisztában vannak azzal, hogy a lemorzsolódás témakörét az európai országok igen sokféleképpen közelítik meg, a módszerek a probléma kezelésére vonatkozóan nagyon eltérőek lehetnek, de az egymás jó gyakorlatának megismerése, a bizonyos kérdésekre közösen kialakított programok hozzájárulhatnak a [Lisszaboni megállapodásban](#) rögzített közös célhoz, a lemorzsolódás

10%-ra, vagy az alá csökkentéséhez. A hálózat tagjai között két olyan ország van, ahol ilyen jellegű iskolák hálózata is működik, ez Franciaország és a Dobbantó programnak köszönhetően Magyarország. Koppenhágában a város működtet egy ilyen hálózatot, de Dánia más területein nincs ilyen. A többi tagországban (Görögország, Hollandia, Írország, Lengyelország, Nagy-Britannia, Németország, Portugália, Spanyolország) néhány város figyel fel a problémákra, és tart fenn második esély iskolát. Az E2C által kialakított második esély iskola koncepció egy lehetséges megoldást kínál az egyébként Európa szerte jelenlévő problémára. A „második esély” célcsoportjáról beszélve a legfontosabb jellemzők:

- a fiatalok mögött kudarcokkal és megszakításokkal tarkított iskolai pályafutás áll;
- hiányosak az ismereteik a képzési lehetőségekről, szakmacsoportokról;
- nincs olyan hálózat, amely segítené őket munkahely vagy képzés keresésében;
- kevés önbizalommal rendelkeznek, nem bíznak saját képességeikben.

A fentiek mellett általában komoly személyes és szociális problémákkal is küzdenek. A tapasztalatok alapján a fiatalok esetében a következő öt elem összekapcsolása hozhat sikert:

- 28
- egyénekre figyelő „egyénesített” pedagógiai munka;
 - a tanulószervezés kooperatív módszerekkel, biztonságos tanulási környezetben;
 - munkahelyi gyakorlat valóságos társadalmi és szakmai közegben;
 - szociális segítők támogatása a tanulási- és élet lehetőségek útjában álló akadályok leküzdésére;
 - minden érintett – tanárok, szociális segítők és szakmai támogatók – együttműködése abban, hogy a hátrányos helyzetű fiatalok nehéz élethelyzetét megértsék és világos, célorientált koncepció alapján tevékenykedjenek.

MAGYAR TAGOK A SZERVEZETBEN

A problémák és a kialakított válaszok sokban hasonlóak ahhoz, amit a Dobbantó is vall. Így a Dobbantó nevében nemcsak az **FSZK** csatlakozott a szervezethez még 2008. februárjában, de 2009. május 8-tól a **miskolci Martin János** iskola is, már beadta a felvételi kérelmét a **budapesti Than Károly** iskola, és tervezik ezt a **békéscsabai Esély** és a **tapolcai Szász Márton** iskolák is. Az E2C szervezethez csatlakozva lehetőség nyílik bármelyik tagintézménnyel a kapcsolat felvételére, egymást meglátogatni, hozzájutni a rendelkezésre álló dokumentumokhoz, szakmai és módszertani tanácsot, segítséget kérni és kapni, megismerni a már kipróbált, működő megoldások szélesebb kínálatát, konzultálni azok előnyeiről és hátrányairól, beleértve a megvalósítás feltételeit.

A szervezet évi rendszerességgel a diákok számára 5-6 napos „csúcstalálkozót” szervez, és azzal párhuzamosan pedagógus műhelyt is rendez. E találkozások 2009. augusztusában Portugáliában, 2010. áprilisában Svédországban, 2011-ben, pedig a spanyolországi Gijón városában lesznek. A diákok számára nemcsak ezek a találkozók azok, amelyek nagy motivációs alkalmat kínálnak az idegen nyelvtanulásra, illetőleg annak megtapasztalására, hogy Európa más országaiban is vannak hozzájuk nagyon hasonló helyzetben lévő, a nehéz helyzetből magukat kiküzdő társaik. Különböző EU-s pályázatok igénybe vételével 2-3 hetes, vagy akár hosszabb időtartamú diákcseré programot is szerveznek a tagintézmények, ami a másik európai országban való szakmatanulás, lehetséges munkavállalás tapasztalataihoz ad segítséget a fiataloknak.

A BUDAPESTI NEMZETKÖZI PEDAGÓGUS MŰHELYRŐL

A pedagógusok számára általában még további 1-2 napos műhely megszervezésére is sor kerül. 2009. május 21-22-én az FSZK szervezett Budapesten egy ilyen pedagógus műhelyt. A résztvevő országok, azaz a dán, holland, lengyel, magyar, német, spanyol és svéd pedagógusok az első napon bemutatták egymásnak jó gyakorlataikat, majd a második napon ezek részletesebb megbeszélésére került sor. A megismert jó gyakorlatok annyira hasonló szemléletet tükröztek, hogy egyenesen következett belőlük

a javaslat: alakítsuk ki együtt a „második esély iskolái európai pedagógusa” felkészítésének lehetőségét. Ehhez a megfelelő források megpályázásához szükséges feltételek megkeresésére a német és svéd kollégák közösen vállalkoztak. A műhely másik javaslata, amely azonnal meg is valósítható, annak a felismerése, hogy a pedagógusok és a diákok is bizonyára sokkal vonzóbbnak találják, ha az angol nyelvet nemcsak az éppen soron következő nyelvelcke gyakorlatainak megoldásán keresztül sajátítják el, hanem egymással e-mail kapcsolatot tartva, akár szakmai, akár más, őket érdeklő témákon keresztül, valós helyzetben gyakorolva. A résztvevők abban is megállapodtak, hogy a következő, 2 napos pedagógus műhelyre legközelebb a németországi Mönchengladbachban kerül sor.

A budapesti program részben szakmai, részben turisztikai programmal is kiegészült. Az első nap késő délutánján vendégek séta keretében megismerték a Józsefváros („Nyócker”) rehabilitációs programját, amelyet a magyar program szakmai vezetői mutattak be. A résztvevők a budapesti pedagógus műhely szakmai programját – és a kevés szabadidőben tett józsefvárosi sétát, valamint az esti dunai sétahajózást – elismeréssel nyugtázták.

Bognár Mária

DOBBANTÓ VISSZHANG

Dobbantó az életbe

ÚJ PEDAGÓGIAI PROGRAM ISKOLÁBÓL LEMORZSOLÓDOTT, KALLÓDÓ FIATALOKNAK

A Dobbantó olyan pedagógiai program kidolgozásában és megvalósításában nyújt segítséget szakiskolák számára, mellyel a hagyományos iskolai képzésben kudarcot átélt fiatalok tanulási sikereket érhetnek el. Olyan fiatalokról van szó, akik a tankötelezettség előtt lemorzsolódtak az iskolákból, és szakképzettség, munka nélkül tengődnek. A program ezeknek a kallódó fiataloknak a felkutatását, valamint az oktatásba való újraintegrálását tűzte ki célul, valamint azt, hogy folytathassák tanulmányaikat, szerezzenek szakmát, s végül találják meg helyüket a munkaerőpiacon – és az életben.

A Dobbantó programot a Fogymegelőző Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány (FSZK) indította be az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával – s egyelőre 15 pályázati úton kiválasztott szakiskola vesz részt benne, amelyek tízmillió forintos támogatást kapnak a vállalt új program intézményi megvalósításához.

– Ennek a problémának a kezelése új, speciális szakértelmet igényel. Ebben segít a Dobbantó, mely biztosítja a speciális programokból való továbblépés lehetőségét a szakképzés felé és piacképes szakmák tanulását – tudjuk

meg Bognár Máriától, a program vezetőjétől. Létrejöttét a közoktatási törvény 126. paragrafusa inspirálta, mely szerint a kijelölt szakiskoláknak a pszichés zavarok miatt tanulási és magatartási problémákkal küzdő, sajátos nevelési igényűnek minősített diákok számára előkészítő kilencedik évfolyamot kell indítani.

A probléma megoldását sürgeti az is, hogy egyre nő azoknak a fiataloknak a száma, akik megbuknak és az általános iskolából kikerülve, nem rendelkeznek megfelelő alapismeretekkel és alapkészségekkel. Az egyéni drámákon kívül – ezek figyelembevétele természetesen a legfontosabb – meg kell említeni a jelenség esetleges társadalmi hatásait is, amit az ilyen diákok elkallódása jelent. Ezek a gyerekek ugyanis gyakran kriminalizálódnak, és nem mellékesen nagyon sokba kerülnek az államnak.

Sajnos még ma is az a gyakorlat jellemző, hogy az iskolák – tisztelet a kivételnek – előszeretettel szabadulnak meg a „problémás” gyerekektől, mintha nem az iskola lenne a gyerekekért, hanem a gyerekek az iskoláért. Ez egy olyan erősen megkövesedett szemlélet Magyarországon, hogy kritika nélküli elfogadása általánosnak mondható, tulajdonképpen természetessé vált. A helyzet változására csak úgy van esély, ha a pedagógusok bevállják maguknak, hogy a diákok egyes megnyilvánulásai nem tudnak megbirkózni, s hogy bizonyos szituációkra nincsenek

pedagógiai eszközeik. Ha ez nem történik meg, akkor nem lesz szándék a fejlődésre, s továbbra is a gyerekeken csattan az ostor, mert folytatódik a diákok egyik iskolából való átpasszolása a másikba, ahol azután valószínűleg ugyanazokkal a problémákkal találják szembe magukat diákok, tanárok egyaránt.

– Optimizmusra ad okot, hogy a hazai oktatáspolitikai nemzetközi jó gyakorlatokhoz igazodva a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését támogatja, speciális intézmények helyett minél több diákot a többségi oktatásba kíván irányítani. Ez azért is nagyon fontos, mert az ún. alapítványi, speciális vagy alternatívának mondott iskolák a deviánsnak, sajátos nevelési igényűnek, nehezen kezelhetőnek titulált gyerekek gyűjtőhelyévé lesznek, s ennél fogva ezek az iskolák úgymond „integráltan szegregáltakká” válnak, s ez nem feltétlenül tesz jót az odajáró diákoknak.

– Milyen lenne az ideális iskola?

– Az ideális iskola olyan lenne, ahol elvből nem próbálnak megválni a „nehéz esetektől”, hanem arra törekednek, hogy olyan szerkezetű iskolákat alakítsanak ki, és olyan képzett tanárokat alkalmazzanak, akik képesek a sajátos nevelési igényű gyerekek megtartására is. Amikor sajátos nevelési igényű gyerekekről beszélünk,

32 hozzá kell tenni, hogy sok esetben ezeken a gyerekeken kívül olyanok is ebbe a kategóriába esnek, akik egyszerűen csak „mások”. Vagy azért, mert lassabbak, kisebb a monotónia tűrésük, vagy mert inkább praktikus intelligenciával bírnak, tehát másságuk abban áll, hogy beállítottságuk eltér a többséghez képest és nem felel meg annak a követelménynek, amit a mai iskolarendszer leginkább értéknek tart.

Az is fontos szempont, hogy a sajátos nevelési igényű diákok megtartása nemcsak az adott gyerek számára hasznos, hanem az osztálytársakból álló közösségnek is. A többségnek sem árt megtanulni, hogyan viszonyuljon azokhoz, akik különböznek tőlük. S amikor „intoleráns társadalomról” beszélünk, akkor eszünkbe juthat az, hogy nem eleve intoleráns attitűdöt mutatunk-e a gyerekeknek az iskolában akkor, amikor pusztán kényelmi okokat előtérbe helyezve hagyjuk, hogy az intézmény kivesse magából a problémásnak mondott diákot?

– A pedagógusok részéről a leggyakoribb ellenérv az, hogy nekik gondolniuk kell a többi gyerekekre is, mert a nehezen kezelhető diákok, akiknek a figyelmét alig lehet lekötni, zavarják a többiek munkáját. Természetesen joga van minden diáknak nyugodt körülmények között tanulni és elsajátítani mindazt a tudást, ami egy óra keretén belül elhangzik. Nem mellelég ennek pont azért van nálunk

ekkora jelentősége, mert az iskolai foglalkozások túlnyomó része a tantárgyak megtanítására fekteti a hangsúlyt, s az emberi, pedagógiai szempontok igen csak hátul kullognak a prioritások sorában. Tehát ez olykor jogos érv, máskor pedig, sajnos csak annak a háritásnak a része, mellyel elfedjük saját felelősségünket. A gyerek az, gyerek, és a tanárok feladata olyan légkört teremteni, olyan érdekesítő órákat tartani, vagyis úgy találni a világot, hogy az élvezetes legyen számukra.

– Ha viszont ezt nem tudjuk megvalósítani, akkor tehát nem az a megoldás, hogy csak a gyereket hibáztatjuk, s bélyegezzük lustának...

– Ezt a kritikát egyébként nemcsak a sajátos nevelési igényűnek minősített gyerekek kapják. Ha valaki nagyon kilóg a sorból, akkor amint lehet, megpróbálják másik iskolába küldeni. Alapvető tévedés él a pedagógusok gondolkodásában arról, mit jelent tanítani, mit jelent tanárnak lenni. A tanítás szolgálat, s ha ebből indulok ki, akkor leszögezhető, hogy nem helyénvaló, ha mindig a gyerekeket okoljuk azért, hogy unatkoznak, és hogy nem szeretnek iskolába járni. Azt hiszem, túl sok gyerek nem szeret iskolába járni Magyarországon ahhoz, hogy motiválatlanságukat kizárólag az ő nyakukba varrjuk. Mi teremtünk számukra egy olyan iskolai légkört, ami-ben nem szeretnek lenni, csak ezt valahogy nem akarjuk

meghallani. S már annyira megszoktuk, hogy a gyerekek nem szeretik az iskolát, hogy ezt normálisnak tartjuk. Ez viszont óriási hiba, és részben ez a forrása azoknak a problémáknak, melyek sokszor megkeserítik a szülők, gyerekek, pedagógusok mindennapjait.

Az új pedagógiai program elsősorban a pedagógusok képzését és támogatását célozza meg, de nem feledkezik meg az intézményvezetőkről és a fenntartókról sem. A pedagógusok munkáját mentorok, a vezetőket úgynevezett „educoach” segítik. Az „educoach” egy viszonylag új terminus, olyan szakértőt jelent, aki kiigazodik az üzleti világban, jártas az üzleti tanácsadásban és együttműködik az intézmények vezetőivel. Az educoach szakemberek az intézmények vezetőinek nyújtanak támogatást, hogy megtalálják a szakiskola helyét a helyi közösségen belül, s hogy hosszú távon is működőképes pedagógiai programot dolgozzanak ki. Emellett olyan technikákat is elsajátíthatnak, melyekkel a változások hatékonyan medzselhetők.

A pedagógusokat a mentorok új pedagógiai módszerekkel ismertetik meg, melyek segítségével együttműködő kapcsolatot alakíthatnak ki a diákjaikkal és fejleszthetik kompetenciájukat. Munkájukat modulszerű tanítási programcsomaggal is támogatják. Fontos eleme a programnak, hogy a tanárok a diákokat egyéni szükségleteiknek

megfelelően fejlesszék. Tevékeny tanulásra serkentő programról van szó, a tananyag rugalmasan szervezhető és aktív tudásra épít, igyekszik az iskola és a munka világát közelíteni, vagyis a tanulást életszerűvé, érdekfeszítővé tenni. Hangsúlyos eleme tehát az életpálya-építés. 33

A program támogatja az iskolákat abban, hogy az érintett tanulócsoporttal foglalkozó pedagógusok hatékonyan segíthessék a diákok tanulását, és eredményesen kezeljék a különbözőségeket. Ennek érdekében biztosítják a differenciálás eszközszerét. Egyéni fejlődési terveket készítenek és egyéni igények szerint haladnak a tananyaggal. Segítséget kapnak a pedagógusok abban is, hogy olyan tananyagtartalommal dolgozzanak, ami érdekes a diákok számára, másrészt működő gyakorlati megoldásokat mutat számukra, hogy tanulásszervezésük eredményesebb legyen.

Sári Zsuzsanna

Mentor – 2008. 11-12. szám

Magyarországon egyre több „problémás diák” kerül ki úgy az oktatási rendszerből, hogy semmilyen végzettséget nem szerez. Felzárkóztatásukra szakképzést előkészítő kilencedik évfolyamok indultak az erre kijelölt szakiskolákban. Csakhogy az intézményeknek fel is kell készülniük az új, speciális szakértelmet is igénylő feladatra.

Ebben segít a Dobbantó program: a fejlesztés során 15 pályázati úton kiválasztott szakiskola kap többéves, egyéni igényeinek megfelelő szakmai és anyagi támogatást

Hazánkban mind több az olyan diák, akit kudarcok sora ér az iskolában. Különösen igaz ez azokra, akik magatartási vagy tanulási nehézségekkel küzdenek. Ezek a tanulók gyakran nem fejezik be a tanulmányaikat, nem szereznek semmilyen végzettséget vagy szakképesítést sem. Így nem tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon, és esélyük sincs a gazdasági integrációra. Az Európai Unió és Magyarország szakemberei számára egyaránt fontos cél, hogy az oktatásból lemorzsolódók aránya csökkenjen. Ehhez kíván hozzájárulni a Dobbantó program azzal, hogy személyre szabott szakmai és anyagi támogatást nyújt a szakiskolák számára a megvalósításához. A hazai oktatáspolitikai és nemzetközi jó gyakorlatokhoz igazodva a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését támogatja, speciális

intézmények helyett minél több diákot a többségi oktatásba irányítva. Ezt célozza a közoktatási törvény azon új módosítása is, mely a Dobbantó program elindítását indokoltta. „– 2008. szeptember elsejétől a megyei és megyei jogú városi fenntartók által kijelölt szakiskoláknak előkészítő évfolyamot kell indítaniuk az oktatásból a tan köteles kor előtt lemorzsolódott, a fejlődés zavarai miatt nevelési, tanulási folyamatban akadályozott diákok számára.” – nyilatkozta a PR Herald számára Bruckner László, az Intézményesítés munkacsoport vezetője. Mindez azt jelenti, hogy ezek az intézmények olyan feladatot valósítanak meg, mely idáig nem volt jelen a hazai szakmai gyakorlatukban. A Dobbantó program a szakiskolák számára komplex támogatást nyújt. A tanulók személyre szabott, egyéni fejlesztésének kereteit teremti meg azzal, hogy új oktatási tartalmakat fejleszt, a megvalósításban részt vevő pedagógusok és intézményvezetők számára, pedig tréningeket és személyre szabott tanácsadást nyújt. Épít a hazai és nemzetközi jó gyakorlatok, sikeres programok tapasztalataira, és akciókutatásként az oktatáspolitikai számára is visszajelzést ad.

„– A Dobbantó program azért lehet működőképes, mert a szakiskolák vezetőit és pedagógusait egyaránt bevonja a fejlesztésbe, és segít a kapcsolatépítésben a helyi társadalommal is” – hangsúlyozza Bognár Mária, a Dobbantó program vezetője. „– Az intézményvezetőket

piaci tapasztalatokkal rendelkező educoach szakemberek segítik abban, hogy hosszú távon is működőképes pedagógiai programot dolgozzanak ki. Emellett olyan technikákat is elsajátíthatnak, melyekkel a változások hatékonyan menedzselhetők. A pedagógusokat a mentorok új pedagógiai módszerekkel ismertetik meg, melyek segítségével együttműködő kapcsolatot alakíthatnak ki a diákjaikkal, és fejleszthetik kompetenciáikat. Munkájukat modulrendszerű tanítási programcsomaggal is támogatjuk.”

Az együttműködő szakembereket – az iskolákhoz hasonlóan – pályázati úton választották ki, és a program teljes időtartama alatt, havi rendszerességgel kísérik majd figyelemmel az intézmények szakmai fejlődését, szem előtt tartva minden szakiskola egyedi igényeit. A Dobbantó program 850 millió forintos keretéből a pályázó vidéki és fővárosi, alapítványi és állami fenntartású iskolák olyan pedagógiai programot dolgozhatnak ki, mellyel diákjaik személyes szükségleteiknek megfelelően fejlődnek. Hatékony kapcsolatrendszert építhetnek a helyi önkormányzattal, a régió civil szervezeteivel és a munkáltatókkal.

Módszertani jellemzők

A Dobbantó mentorainak iránymutatása nyomán a tanárok diákjaikat egyéni szükségleteiknek megfelelően fejlesztik. Segítenek a gyerekeknek, hogy korábbi iskolai kudarcaik után befejezzék tanulmányaikat, közben, pedig megszerezzék a munkaerőpiacra lépéshez szükséges kompetenciákat is. A program educoach szakemberei az intézmények vezetőinek nyújtanak útmutatást, hogy megtalálják a szakiskola helyét a helyi közösségen belül. A szakiskolák vezetőivel együtt térképezik fel az igényeket, támogatják őket a pedagógiai program kidolgozásában és megvalósításában. A Dobbantó program segíti az intézmények hálózatba szerveződését is, hogy valóban fenntartható legyen a fejlesztés. Támogatja a részt vevő iskolákat abban, hogy kialakítsák komplex, ugyanakkor a diákok egyéni fejlődési tervein alapuló szolgáltatási rendszerüket sajátos nevelési igényű tanulók számára. A fejlesztés mentálhigiénés és pszicho-szociális segítségnyújtást, tanulásfejlesztést; pályaaorientációs segítségadást egyaránt magában foglal.

<http://www.sulinet.hu/tart/cikk/Sgb/0/34247/1>

Képek forrása

1. oldal: (cc) Marek Joschko @ Flickr.com

3., 13., 16., 29. oldal: Második esély iskolák budapesti nemzetközi pedagógus műhelye, Bognár Mária felvételei

20. oldal: A Kecskeméti Műszaki Szakképző Iskola diákjainak munkái.

26. oldal: Dániai második esély iskola tanműhelye, Bruckner László felvétele

30. oldal: (cc) Rodrigo Bertolino @ Flickr.com

borító: (cc) Barrett Web Coordinator @ Flickr.com

A DOBBANTÓ PROGRAM VÁRHATÓ ESEMÉNYEI 2009. MÁJUS 1. – 2010. JÚNIUS 30. KÖZÖTT

2009	
Május	Elkezdődik a program értékelése az iskolákban
Június	Kompetenciaterületenként 1-1 modul kinyomtatva az iskolákba érkezik
Június 16. 10–16 óra	A Híd a munka világába programot bevezető szimulációs szerepjáték megismertetése iskolánként 2-2 pedagógussal, egyben a játék munka-változatának átadása. Helyszín: FSZK Budapest, XIII. Pap Károly u. 4–6.
Június 24. 10–16 óra	Éves tanévzáró találkozó valamennyi résztvevő számára Helyszín: Radisson SAS Béke Hotel, 1067 Budapest, Teréz körút 43.
Augusztus 20.	A további modulok kinyomtatva az iskolákba érkeznek
Augusztus 25–26.	2 napos regionális felkészülés 3 különböző helyszínen (Budapest Than, Kecskemét, Szolnok) Konzultáció a modulok tartalmáról modulszerzőkkel. A Dobbantó év elindítása: egyéni fejlődési terv, tanulói szerződések, a nyitó hét programja.

Szeptember 15.	Szakmai és pénzügyi beszámolók leadása
Szeptember 15–30.	Helyszíni pénzügyi ellenőrzés
Október 15.	A következő támogatási összeg utalása (3 millió Ft)
November 5–6.	Vezetői találkozó Helyszín: ?
2010	
Január 30-ig	Pedagógus visszajelzések gyűjtése a már kipróbált modulokról
Február 15–19. hete	2 napos regionális találkozó 4 különböző helyszínen
Március 16.	Szakmai és pénzügyi beszámolók leadása
Április 15.	A következő támogatási összeg utalása (3 millió Ft)
Június 25.	Éves tanévzáró találkozó valamennyi résztvevő számára

Dobbantó

Fogyatékos Személyek
Esélyegyenlőségéért
Közalapítvány

1139 Budapest,
Pap Károly utca 4-6.
Telefon: (06-1) 450-3236

dobbanto@fszk.hu
www.fszk.hu/dobbanto